

В XXI веке, который является периодом инноваций и экономики, основанной на знаниях, права интеллектуальной собственности приобретают все большее экономическое значение. Интеллект, самое важное богатство нации, в частности азербайджанской, всегда базируется на творчестве как своему источнику. В Азербайджане есть богатые традиции, связанные с сохранением и популяризацией духовных традиций культуры, интеллектуальной собственности, творческих достижений.

Ключевые слова: интеллектуальная собственность, охрана прав интеллектуальной собственности, история правового регулирования, авторское право, культурная жизнь.

Summary

Safarov A. The history of intellectual property rights regulation in Azerbaijan.

The modern activity context of intellectual property, its place in the economy and in the society creates the necessity of changing our thinking style and mentality about the role and place of intellectual property. In the 21st century, which is period of innovation and knowledge-based economy, intellectual property rights are increasingly of economic importance. The intellect, the most important wealth of the nation, notably Azerbaijani, is always based on creativity as its source. In Azerbaijan there are rich traditions related to the preservation and promotion of spiritual culture traditions, intellectual property, creative achievements.

Key words: intellectual property, intellectual property rights protection, history of legal regulation, copyright, cultural life.

УДК 347.77

К.О. ВОРОНЦОВА

Катерина Олексіївна Воронцова, здобувач Науково-дослідного інституту інтелектуальної власності НАПрН України

СПАДКУВАННЯ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Спадкове право як підгалузь цивільного права завжди було предметом юридичного інтересу науковців. Із розвитком суспільних відносин виникають нові об'єкти, які належать особі, право власності на які може переходити у порядку спадкування. Не зважаючи на те, що питання спадкування прав інтелектуальної власності досліджувалось вченими, на сьогодні залишається чимало невирішених питань, що потребують подальшого дослідження.

Спадкуванню прав інтелектуальної власності присвячені роботи таких вчених, як О.В. Басай, С.О. Бутнік-Сіверський, С.О. Довгий, В.О. Жаров, В.О. Зайчук, О.П. Орлюк, О.А. Підпригора, С.Я. Фурса та інших.

Метою статті є дослідження правовідносин, що виникають з приводу спадкування прав інтелектуальної власності у сфері охорони здоров'я.

Цивільний кодекс України (далі – «ЦК України») у ст. 1216 визначає спадкування як перехід прав та обов'язків (спадщини) від фізичної особи, яка померла (спадкодавця), до інших осіб (спадкоємців)¹. Відповідно до ч. 1 ст. 178 ЦК України результати інтелектуальної, творчої діяльності, як об'єкти цивільних прав, можуть вільно переходити від однієї особи до іншої в порядку спадкування або іншим чином, якщо вони не вилучені з цивільного обороту, або не обмежені в обороті, або не є невід'ємними від фізичної чи юридичної особи.

До складу спадщини входять усі права та обов'язки, що належали спадкодавцеві на момент відкриття спадщини і не припинилися внаслідок його смерті. Не входять до складу спадщини права та обов'язки, що нерозривно пов'язані з особою спадкодавця, зокрема особисті немайнові права (ст. ст. 1218, 1219 ЦК України).

Згідно з ч. 1, 3 ст. 1296 ЦК України спадкоємець, який прийняв спадщину, може одержати свідоцтво про право на спадщину. Відсутність свідоцтва про право на спадщину не позбавляє спадкоємця права на спадщину, оскільки спадщина належить спадкоємцям з моменту її прийняття, але факт передання виключних майнових прав інтелектуальної власності, які відповідно до ЦК України або іншого закону є чинними після їх державної реєстрації, підлягає державній реєстрації (ч. 2 ст. 1114 ЦК України).

Оформлення спадкових прав на об'єкти інтелектуальної власності здійснюється відповідно до спеціального законодавства та залежить від того чи іншого об'єкта інтелектуальної власності.

На відміну від ст. 435 ЦК України, яка суб'єктами авторського права називає автора твору, а також інших фізичних та юридичних осіб, які набули прав на твори відповідно до договору або закону, Закон України «Про авторське право та суміжні права»² до суб'єктів авторського права відносить авторів, їх спадкоємців та осіб, яким автори чи їх спадкоємці передали свої авторські майнові права. У ст. 29 цього закону законодавець, з одного боку, закріплює можливість переходу до спадкоємців лише майнових прав, а, з іншого, закріплює норму, відповідно до якої наділяє спадкоємців таким особистим немайновим правом, як право захищати авторство на твір і протидіяти перекрученню, спотворенню чи іншій зміні твору, а також будь-якому іншому посяганню на твір, що може завдати шкоди честі та репутації автора.

Цивільне законодавство моментом виникнення авторського права визначає момент створення твору, однак особа вправі зареєструвати авторське право, отримавши охоронний документ. Так, постановою Кабінету Міністрів України № 1756 від 27 грудня 2001 р. «Про державну реєстрацію авторського права і договорів, які стосуються права автора на твір»³ (далі – порядок реєстрації авторського права) затверджено порядок отримання свідоцтва про реєстрацію авторського права на твір та порядок внесення інформації до Державного реєстру договорів, які стосуються права автора на твір. Так, вищезазначений нормативно-правовий акт визначає заявника як суб'єкта авторського права або його довірену особу, що подає заявку на реєстрацію авторського права або договору, який стосується права автора на твір. У свою чергу, суб'єкт авторського права визначається, виходячи із норм спеціального закону, а отже, включає спадкоємців. Слід зазначити, що п. е) ч. 6 вищевказаного нормативно-правового акта закріплює обов'язок спадкоємця автора, який подає заявку на реєстрацію авторського права на твір надавати документ, що засвідчує перехід у спадщину майнового права автора. Так, дійсно, у разі проведення спадкоємцем державної реєстрації авторського права або державної реєстрації договорів, які стосуються права автора на твір, у спадкоємців наявні правостановлюючі документи, що підтверджують права спадкодавця. Або на підставі наявної інформації нотаріус надсилає запит та отримує відповідь компетентного органу про наявність прав спадкодавця, що є підставою для видачі свідоцтва про право на спадщину. Однак у випадку ненадання нотаріусу правостановлюючого документа та в разі відсутності зареєстрованого права отримати свідоцтво право на спадщину у безспірному порядку є неможливим, нотаріус відмовляє у видачі свідоцтва про право на спадщину. Це пов'язано із безспірністю нотаріального процесу.

Слід зазначити, що зважаючи на норми ст. 437 ЦК України та ч. 2 ст. 11 Закону України «Про авторське право та суміжні права», відповідно до яких авторське право на твір виникає внаслідок факту його створення та для його виникнення і здійснення не вимагається реєстрація твору чи будь-яке інше спеціальне його оформлення, а також виконання будь-яких інших формальностей, право у спадкодавця виникло. Більше того, ч. 5 ст. 1268 ЦК України закріплює, що незалежно від часу прийняття спадщини вона належить спадкоємцеві з часу відкриття спадщини. Таким чином, право власності на твір у спадкоємця виникло та, відповідно, у момент смерті перейшло до його спадкоємців, які у випадку неможливості документального його підтвердження та, як наслідок, отриманої постанови про відмову у вчиненні нотаріальної дії – видачі свідоцтва про право на спадщину вправі звернутися до суду із позовом про визнання справа власності на твір у порядку спадкування. У випадку доведення спадкоємцем свого права у порядку спадкування не свідоцтво про право на спадщину, а рішення суду буде документом, що засвідчує перехід у спадщину майнового права автора.

Водночас необхідно зазначити, що судовий розгляд є обтяжливим для спадкоємців, оскільки вимагає спеціальних юридичних знань, додаткових грошових коштів та часто великих часових затрат. У юридичній літературі науковці як альтернативу судовому вирішенні спорів припускають можливість видачі нотаріусом довідки, яка б підтверджувала правовий статус спадкоємців як осіб, яким спадщина належить з моменту смерті спадкодавця.

Необхідно зазначити, що у юридичній літературі висловлюються погляди щодо суперечливої природи такої довідки⁴. Так, дійсно, враховуючи об'єктивні обставини, нотаріус видає довідку про склад спадкоємців станом на момент її оформлення, однак не виключені випадки отримання права спадкування іншими особами, виявлення осіб, які прийняли спадщину автоматично, усунення спадкоємця від спадкування тощо, коли може бути змінений як склад спадкоємців, так і розмір частки у спадщині. Однак кожна із цих обставин може виникнути і після видачі нотаріусом свідоцтва про право на спадщину та стати підставою для перерозподілу спадщини. З метою уникнення майбутніх спорів необхідно закріпити у законодавстві інформацію, яку повинна містити така довідка. Так, по-перше, довідка має видаватися після спливу шести місяців з моменту відкриття спадщини, оскільки до цього моменту склад спадкоємців визначити неможливо, по-друге, така довідка повинна містити дані всіх спадкоємців, які прийняли спадщину, із зазначенням із прізвища, ім'я, по батькові та дати народження, а також прізвища, ім'я, по батькові спадкодавця, дати його народження та дати смерті, по-третє, необхідно зазначити частку спадкоємців, наявність обов'язкової частки у спадщині, заповіту, посвідченого договору про поділ спадкового майна, по-четверте, довідка повинна містити інформацію про те, яким нотаріусом заведена спадкова справа, внутрішній номер заведеної спадкової справи у нотаріуса номер спадкової справи у Спадковому реєстрі. Обов'язковим є також скріплення підпису нотаріуса на довідці печаткою нотаріуса та відповідність останньої правилам діловодства, закріплених у законодавстві.

Слід зазначити, що таку довідку можна вважати документом, який засвідчує перехід у спадщину майнового права автора. Таким чином, спадкоємець, отримавши відповідну довідку, є суб'єктом авторського права у розумінні спеціального закону та набуває всіх прав і обов'язків заявника відповідно до порядку реєстрації авторського права.

Водночас слід звернути увагу на те, що у спадкоємців, навіть за наявності прав, враховуючи норми порядку про реєстрацію авторського права можуть виникнути труднощі у внесенні змін до відповідного реєстру у зв'язку із заміною заявника на його правонаступника – спадкоємця. Так, відповідно до абз. е, з п. 5 компетентний орган вносить зміни до заявки за ініціативою заявника та зміни до Державного реєстру свідоцтв про реєстрацію авторського права на твір з ініціативи автора твору. Щодо внесення зміни до Державного реєстру договорів, які стосуються права автора на твір – з ініціативи особи, яка має авторське право (абз. и п. 5). Також до винесення рішення про реєстрацію авторського права або договору, який стосується права автора на твір, лише заявник має право з власної ініціативи подати клопотання про внесення змін до

поданої ним заявки (крім примірника твору). У п. 27 хоча й закріплено право внесення змін до реєстру поряд з автором такою особою, яка має авторське право на твір, однак право зміни прізвища, ім'я та по батькові автора та/або його адреси, зміни складу авторів надано лише автором (авторами). Таким чином, у випадках правонаступництва за волевиявленням автора сам автор є заінтересованою особою, яка звертається із клопотанням про внесення відповідних змін. У випадку ж смерті автора, враховуючи вищевказані норми, внести зміни до заявки або ж до реєстру неможливо.

Розглянувши спадкування авторських прав, слід зупинитися на особливостях спадкування об'єктів промислової власності. У випадку отримання охоронного документа – патенту на винахід (корисну модель), промисловий зразок спадкодавцем, спадкоємці мають право отримати свідоцтво про право на спадщину на такий об'єкт права інтелектуальної власності та звернутися до компетентного органу із заявою про передання права власності на відповідний об'єкт. Згідно з п. 2.4 Положення про Державний реєстр патентів України на винаходи⁵ та аналогічного за змістом п. 2.4. Положення про Державний реєстр патентів України на корисні моделі⁶ та п. 2.4 Положення про Державний реєстр патентів України на промислові зразки⁷, клопотання про зміну особи власника (власників) патенту (деклараційного патенту на винахід (корисну модель)) може подаватися власником (власниками) патенту (деклараційного патенту на винахід (корисну модель)) у тому числі його (їх) правонаступником (правонаступниками).

У випадку, якщо спадкодавець за життя не звертався із заявою про видачу патенту, спадкоємці вправі подати відповідну заяву, при цьому зазначити спадкодавця винахідником, а себе – заявником. Складнішими виявляються випадки, коли спадкодавець подав заявку на отримання відповідного патенту, але, не отримавши його, помер.

Так, Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі»⁸ (ст. 8) надає право на одержання патенту винахіднику, якщо інше не передбачено цим же законом. Винахідником у розумінні закону є людина, інтелектуальною, творчою діяльністю якої створено винахід (корисну модель). У випадку, якщо винахід створений декількома особами, право на одержання патенту належить таким винахідникам спільно, якщо інше не визначено угодою між ними. Разом із тим заявником визнається особа, яка подала заявку чи набула прав заявника в іншому встановленому законом порядку. Стаття 9 вищевказаного закону наділяє такими правами роботодавця, який зобов'язаний протягом чотирьох місяців з моменту отримання від винахідника повідомлення про створення службового винаходу (корисної моделі) подати відповідну заяву або передати право на її подання іншій особі або ж зберегти службовий винахід (корисну модель) як конфіденційну інформацію не довше, як на чотири роки. У випадку порушення вищезазначених строків право на одержання патенту на службовий винахід (корисну модель) переходить до винахідника або його правонаступника. Також у ст. 10 згаданого закону закріплено, що право на одержання патенту має відповідно правонаступник винахідника або роботодавця.

Хоча вищевказаний закон (ч. 6 ст. 28) пов'язує правонаступництво лише із передачею власником патенту права власності на винахід (корисну модель) будь-якій особі на підставі договору, у юридичній літературі поняття правонаступництва розуміється ширше. Так, відповідно до юридичної енциклопедії правонаступництво визначається як перехід прав і обов'язків від однієї особи до іншої за законом або угодою. Правонаступник набуває усіх прав первісного суб'єкта правовідносин. У випадку спадкування йдеться про загальне (універсальне) правонаступництво, коли до особи переходить уся сукупність майнових прав і обов'язків⁹. Таким чином, у випадку подання спадкодавцем заявки та смерті спадкоємця як правонаступник винахідника набуває право на одержання патенту. Так, відповідно до п. 5.13. Правил складання і подання заявки на винахід та заявки на корисну модель, якщо право на подання заявки й одержання патенту передано винахідником чи роботодавцем правонаступнику, то в графі «Підстави щодо виникнення права на подання заявки і одержання патенту» відповідну підставу зазначають позначкою «Х».

Слід звернути увагу на формулювання «право на подання заявки й одержання патенту передано автором чи роботодавцем правонаступнику», яке здійснено законодавцем некоректно, оскільки на перший погляд може скластися враження, що дана норма стосується лише випадків правонаступництва, здійсненого винахідником за його власною волею. Однак, як розглядалося вище, правонаступництво є більш широким поняттям та включає перехід прав і обов'язків не лише за угодою, а й за законом, як у випадку спадкування.

Документом, який підтверджуватиме наявність у спадкоємців повноважень, стане видана нотаріусом довідка про склад спадкоємців. Однак норми Закону України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» хоча і допускають правонаступництво, але, в той же час виписані таким чином, що у спадкоємців можуть виникнути труднощі у здійсненні прав заявника в повному обсязі, оскільки на стадії експертизи заявки спадкоємця може вносити дані щодо заміни заявника лише за згодою інших заявників.

Щодо спадкування права на одержання патенту на промисловий зразок слід зазначити наступне. Закон України «Про охорону прав на промислові зразки»¹⁰ містить аналогічні норми, як і Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі», щодо визначення заявника як особи, яка подала заявку чи набула прав заявника в іншому встановленому законом порядку (ст. 1), закріплення права на одержання патенту за правонаступником автора або роботодавця (ст. 9), у разі неподання роботодавцем протягом чотирьох місяців від дати одержання повідомлення заявки право на одержання патенту переходить до автора (ст. 8). Однак, на відміну від Закону України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі», Закон України «Про охорону прав на промислові зразки» у ч. 1 ст. 7 наділяє правом на одержання патенту автора або його спадкоємця, якщо інше не передбачено цим Законом. Таким чином, даний закон прямо закріплює право спадкоємців на

одержання патенту на промисловий зразок. Також у Правилах складання та подання заявки на промисловий зразок закріплено (п. 6.11): якщо право на подання заявки й одержання патенту передано автором чи роботодавцем правонаступнику, то в графі «Підстави щодо виникнення права на подання заявки і одержання патенту» відповідну підставу зазначають позначкою «X». Цікавою також є норма п. 10.2. вищезазначених правил, відповідно до якої заявка подається особою, яка бажає одержати патент, має на це право та зазначена в заявці як заявник, або через її представника, при цьому підтвердження права на одержання патенту будь-яким документом не вимагається. Не зважаючи на наявність вищевказаної норми, реалізація спадкоємцем прав та обов'язків заявника повинна здійснюватися у правовому полі, тому доцільним є відкриття спадкоємцями спадкової справи та отримання по спливу шести місяців з моменту смерті спадкодавця довідки про склад спадкоємців на підтвердження законності дій. Спадкування прав на промисловий зразок на стадії експертизи заявки, аналогічно як і при спадкуванні прав та винахід (корисну модель) є утрудненим, зважаючи на закріплену законодавцем можливість внесення змін щодо заміни заявника лише за згодою інших заявників (ч. 5 ст. 14).

Таким чином, реалізація права на спадкування об'єктів права інтелектуальної власності залежить від оформлення такого права спадкодавцем та отримання за життя охоронного документа. У випадку відсутності зареєстрованого права оформлення спадкових прав у безспірному порядку є можливим у разі внесення відповідних змін у законодавство.

¹ Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV // Законодавство України: база даних / ВР України : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 10.12.2018).

² Про авторське право і суміжні права : Закон України від 23.12.1993 р. № 3792-XII // Законодавство України: база даних / ВР України : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0282-12> (дата звернення: 10.12.2018).

³ Про державну реєстрацію авторського права і договорів, які стосуються права автора на твір: постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2001 р. № 1756 // Законодавство України: база даних / ВР України : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1756-2001-%D0%BF> (дата звернення: 10.12.2018).

⁴ Бутнік-Сіверський С. Спадкування прав інтелектуальної власності на знак для товарів і послуг / Сергій Бутнік-Сіверський // Теорія і практика інтелектуальної власності. – 2010. – № 3. – С. 36–44.

⁵ Про затвердження Положення про Державний реєстр патентів України на винаходи: наказ Міністерства освіти і науки України від 12.04.2001 р. № 291 // Законодавство України: база даних / ВР України : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0379-01> (дата звернення: 10.12.2018).

⁶ Про затвердження Положення про Державний реєстр патентів України на корисні моделі: наказ Міністерства освіти і науки України від 20.06.2001 р. № 469 // Законодавство України: база даних / ВР України : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0558-01> (дата звернення: 10.12.2018).

⁷ Про затвердження Положення про Державний реєстр патентів України на промислові зразки: наказ Міністерства освіти і науки України від 12.04.2001 р. № 290 // Законодавство України: база даних / ВР України : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0378-01?lang=uk> (дата звернення: 10.12.2018).

⁸ Про охорону прав на винаходи і корисні моделі: Закон України від 15.12.1993 р. № 3687-XII // Законодавство України: база даних / ВР України : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3687-12> (дата звернення: 10.12.2018).

⁹ Юридична енциклопедія: в 6 т. / редкол.: Ю.С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. – К.: Укр. енцикл., 1998 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://leksika.com.ua/15530523/legal/pravonastupnitstvo>

¹⁰ Про охорону прав на промислові зразки : Закон України від 15.12.1993 р. № 3688-XII // Законодавство України: база даних / ВР України : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3687-12> (дата звернення: 10.12.2018).

Резюме

Воронцова К.О. Спадкування прав інтелектуальної власності в сфері охорони здоров'я.

У статті проведено аналіз законодавства, що регулює правовідносини, які виникають з приводу спадкування прав інтелектуальної власності у сфері охорони здоров'я, а саме особливості спадкування права авторства, права на винахід (корисну модель), промисловий зразок. Реалізація права на спадкування об'єктів права інтелектуальної власності залежить від реєстрації такого права спадкодавцем та отримання за життя охоронного документа, що є підставою для отримання свідоцтва про право на спадщину. У разі відсутності зареєстрованого права доведення існування спадкових прав проводиться у судовому порядку. Оформлення ж спадкових прав у безспірному порядку є можливим лише у випадку внесення відповідних змін у чинне законодавство.

Ключові слова: спадкування права авторства, спадкування права на винахід (корисну модель), спадкування права на промисловий зразок.

Резюме

Воронцова Е.А. Особенности судебного порядка защиты прав субъектов интеллектуальной собственности в сфере здравоохранения.

В статье проведен анализ законодательства, регулирующего правоотношения, возникающие по поводу наследования прав интеллектуальной собственности в сфере здравоохранения, а именно особенности наследования права авторства, права на изобретение (полезную модель), промышленный образец. Реализация права на наследование объектов права интеллектуальной собственности зависит от регистрации такого права наследодателем и получения при жизни охранного документа,

являючогося оснований для получения свидетельства о праве на наследство. В случае отсутствия зарегистрированного права наследникам необходимо доказать наличие наследственных прав в судебном порядке. Оформление же наследственных прав в бесспорном порядке возможно только в случае внесения соответствующих изменений в действующее законодательство.

Ключевые слова: наследование права авторства, наследование права на изобретение (полезную модель), наследование права на промышленный образец.

Summary

Vorontsova K. Inheritance intellectual property rights in the sphere of health care.

The article analyzes legislation that regulates legal relations arising from the inheritance of intellectual property rights in the sphere of Health Care. The intellectual property rights that pass to a lawful heir were examined. If the testator has registered an intellectual property object, the notary officer sends a request to the register and, on the basis of the information received, issues a certificate of inheritance. Thus, the realization of the ownership right of the intellectual property objects depends on the registration of such a right by the testator and the receipt of a copyright protection during the lifetime. In case of absence of a registered right, the registration of inheritance rights in uncontested proceeding is possible in the event of appropriate changes to the legislation.

Key words: inheritance of copyright, inheritance of the right to an invention (utility model), inheritance of the right to industrial design.

УДК 347.77

І.А. СТРОЙКО

Ірина Анатоліївна Стройко, аспірант Київського університету права НАН України, головний юрист-консульт ТОВ «Телерадіокомпанія «Студія 1+1», директор ТОВ «МОЛОДІСТЬ ДИСТРИБ'ЮШН», адвокат

МОДЕРНІЗАЦІЯ ЗАКОНОДАВСТВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ У СФЕРІ АВТОРСЬКОГО ПРАВА І СУМІЖНИХ ПРАВ У ЦИФРОВУ ЕРУ. ВПЛИВ НА УКРАЇНУ

Перехід на цифрові стандарти мовлення, поява і бурхливий розвиток нових конвергентних аудіовізуальних медіа та IP-мовлення, запуск мереж нового покоління 5G, що дають змогу надшвидко передавати великі обсяги інформації, стрімкий розвиток приймаючих пристроїв та інші новітні технологічні зміни, які мають місце в Україні і світі, справляють визначальний вплив на систему охорони авторського права і суміжних прав на національному, регіональному та міжнародному рівнях.

Україна обрала шлях до політичної асоціації й економічної інтеграції з Європейським Союзом – саме тому зміни, які у найближчому майбутньому очікуються у Європейському Союзі у царині регулювання авторського права і суміжних права, мають вирішальне значення для нашої держави.

У вересні 2016 р. Європейська комісія запропонувала модернізувати законодавство Європейського Союзу у сфері авторського права і суміжних прав у рамках Стратегії Цифрового єдиного ринку для Європи.

Як зазначається у повідомленні Комісії для Європейського парламенту, Ради, Європейського економічного і соціального комітету і Комітету регіонів розвитку «Стратегія Цифрового єдиного ринку для Європи», згадана Стратегія стосується трансформації європейського суспільства і забезпечення впевненого погляду у майбутнє¹.

Відповідно до п. 2.4 Стратегії, Європа має потребу в більш гармонізованому режимі охорони авторського права і суміжних прав, що стимулюватиме творчість та інвестиції, дозволяючи транскордонні трансляцію і споживання контенту, спираючись на європейське культурне розмаїття.

Як зазначає ряд дослідників, чинне законодавство Європейського Союзу, що стосується сфери авторського права і суміжних прав, було прийняте ще у 2001 р., коли такі поняття, як соціальні мережі, послуга «відео-на-замовлення» («video-on-demand service»), онлайніві навчальні курси ще не були відомі.

20 червня 2018 р. профільний Комітет Європейського Союзу підтримав проект Директиви про авторське право на Цифровому єдиному ринку, у якій пропонується зобов'язати веб-ресурси (у тому числі такі популярні Інтернет-платформи, як «YouTube», «Google» і «Facebook») перевіряти інформацію, що розповсюджується користувачами, на предмет порушення авторського права і суміжних прав.

Слід зауважити, що 24 квітня 2018 р. 169 академіків з усієї Європи, які працюють у сфері права інтелектуальної власності, Інтернет, прав людини і журналістики, підписали відкритий лист, у якому вони критикують положення проекту Директиви про авторське право на Цифровому єдиному ринку й закликають європейських парламентарів не приймати цей документ. На їхню думку, проект Директиви, ймовірно, буде перешкоджати вільному розповсюдженню інформації, що має життєво важливе значення для демократії².